

Sport aan zet bij de 3D transitie!

Het sociaal domein is erg in beweging. Transitie, transformatie, eigen kracht en één plan: de termen vliegen de gemeenten om de oren. Het is het opmerkelijk dat in de sportsector dit verhaal (nog) weinig bekend is. Stimulansz, LVO en LCGW werden daarom gevraagd om voor de Lerende Netwerken van Sport en Beweging in de Buurt een lezing en workshop te verzorgen over de drie decentralisaties.

Met de 3 Decentralisaties naar de Participatiesamenleving

Per 1 januari 2015 krijgen gemeenten er drie grote taken bij, namelijk de jeugdzorg, een deel van de AWBZ gaat over naar de WMO en het verzorgen van werk en inkomen wordt uitgebreid voor de mensen die nu een Wajonguitkering hebben of onder de Wet Sociale Werkvoorziening (Wsw) vallen. Dat wordt de participatiewet. De kern van deze decentralisaties was al eerder te horen in de Troonrede: namelijk het vormen van een participatiesamenleving. Gemeenten staan het dichtst bij de burger en zouden bij hun nieuwe taken meer kunnen aansturen op volwaardig meedoen in de maatschappij. Burgers in hun eigen kracht zetten, zelf initiatief laten nemen, samenwerken en samen doen en kijken naar wat nog wel kan in plaats van wat niet, dat is het credo van de 3 decentralisaties. Alle decentralisaties gaan met budgetkortingen gepaard. De verwachting is dat gemeenten met preventie en integrale dienstverlening minder budget nodig hebben. De zorg moet er anders uit komen te zien, dat wordt de transformatie genoemd, om nog maar eens een veelbesproken term in deze discussie te gebruiken.

Rol van sport bij de decentralisaties

Met al deze ontwikkelingen dringt de vraag zich op of er nog wel voldoende gemeentelijke middelen voor sport beschikbaar blijven. Ons antwoord daarop is ja, maar wel met een mits. De sportsector zal namelijk wel de eigen rol in deze decentralisaties moeten claimen en zorgen dat zij aan de juiste tafels terechtkomen. Dat vergt kennis, visie en organisatie. Want wat is de rol van sport bij deze decentralisaties? Bij de lezing over de transitie viel het ons op dat de transitie voor een behoorlijk deel van de bezoekers nog een "ver van mijn bed-show" zijn. Tijdens de workshops bleek dat sport talloze mogelijkheden biedt om burgers te laten meedoen, eigen waarde te versterken etc.

Sport is niet als wettelijke taak benoemd en dat betekent dat de sportsector zijn eigen bijdrage aan de nieuwe werkelijkheid zelf zal moeten vaststellen. In onze visie kan sport zeker een bijdrage leveren en een verbindende factor zijn in de participatiesamenleving. Maar hoe kan sport bijdragen aan de zo gewenste inzet op preventie? Wat heeft sport te bieden aan mensen die moeite hebben om mee te doen aan deze participatiesamenleving? En qua organisatie zal eerst moeten worden vastgesteld wie eigenlijk die sportsector vormen? Terugkijkend op de bezoekers van onze lezing en workshop is dat geen homogene groep, maar een mix van beroepskrachten en vrijwilligers, van trainingspakken tot stropdassen.

Eigen kracht

Tijdens de workshop hebben we de sector zelf aan het woord gelaten. De deelnemers gingen in groepen vijf maatschappelijke thema's selecteren waar de sportsector volgens hen een bijdrage aan zou kunnen leveren. Daarna moest voor een van de thema's een concreet idee worden bedacht en gepresenteerd aan de groep. Het effect van de workshop was tweeledig. Enerzijds bracht het de deelnemers bewustwording van het feit dat sport aan allerlei maatschappelijke thema's kan

In de workshop zoeken en vinden deelnemers sportoplossingen bij maatschappelijke thema's

bijdragen en anderzijds kwamen er ook praktisch uitvoerbare, creatieve ideeën tot stand waarmee men direct aan de slag kon. Het leek mogelijk tot een win-win situatie te kunnen komen, waarbij door inschakeling van burgers die zorg en aandacht van de gemeente vergen óók problemen binnen de sportsector tot oplossing kunnen komen. De workshop bracht een andere veelgenoemde transitie-term in de praktijk: namelijk het benutten van de eigen kracht van de deelnemers. Er werden tussen de deelnemers visitekaartjes gewisseld om goede ideeën met elkaar te delen.

Praktische voorbeelden

Om aan te sluiten bij het doel van de lerende netwerken – kennisdeling - zetten we hier een aantal ideeën om sport een rol te geven bij de decentralisaties in het sociaal domein op een rijtje, alsmede enige opletpunten om het proces in gang te zetten.

1. Zoek aansluiting bij laagdrempelige activiteiten in de buurt, waar de doelgroep komt en breng daar sport en bewegen in.
2. Vergroot je ledenbestand/deelnemers door inschakeling van b.v. bijstandsccliënten in de sport en betrek ze ook in het vrijwilligerswerk (bv Korfballen in Drechtsteden)
3. Breng activiteiten in de buurt, leg (als het er nog niet is) contacten met school, buitenschoolse opvang etc.

4. Geef (overlast)jongeren taken en bevoegdheden, maak ze verantwoordelijk voor onderdelen van je sportprogramma. Jongeren die nodig zijn, hebben geen tijd meer voor overlast.
5. Schakel inwoners met een uitkering in als vrijwilliger en/of leidt ze op tot sportcoach.
6. Sport in combinatie met goede voeding (geen vet in de kantine) voorkomt obesitas
7. Verminder de taal- en ontwikkelachterstand bij kinderen door inschakeling van een “buitenspeeljuf” (of meester) in de pauzes op school (voorbeeld Amsterdam).
8. Biedt nieuwkomers een goedkoop “starters abonnement” aan, laat mensen eerst kennismaken.
9. Zorg , dat sport en bewegen wordt betrokken bij of opgenomen in het sociaal wijkteam (voorbeeld Leeuwarden).
10. Leg contacten met zorg instellingen (zoals MEE) en schakel (met steun van MEE) licht verstandelijk gehandicapten in voor sport en vrijwilligerswerk (voorbeeld Alkmaar).
11. Leg contact met GGZ sportinitiatieven, zodat ook deze groep over kan stappen naar de reguliere sport (voorbeeld Gouda).

Genoemde aandachtspunten zijn onder meer om de coördinatie en afstemming niet te onderschatten. Vorm coalities, betrek andere partijen bij je sport. Realiseer ook je grenzen. De vrijwilliger van de sportvereniging kan niet de rol van de overheid of de professionele hulpverlener overnemen. Een goede afstemming tussen die groepen is van belang. Zorg dat de professionals, waar de doelgroepen komen jouw sport aanbod kennen en cliënten weten door te verwijzen. Veelbelovend is de conclusie dat sport aan vrijwel alle maatschappelijke problemen kan bijdragen aan de oplossing/vermindering.

11 oktober 2013

Laura van Dongen en Hans Hoes